

Ledelsesvurdering – økonomi 1T-2020

Enhet: Fysisk institutt	Stedkode: 1504xx
Leder: Heidi Sandaker	

1. Innledning og vurdering av utført aktivitet

Akkumulert resultat totalt for 1T-2020 er omtrent som i budsjett. Akkumulert resultat for basisvirksomheten ble betydelig redusert i 2019 og er for 2020 forventet redusert til et negativt resultat på 1 MNOK. Totalt sett er allikevel prognosen for basisvirksomheten 2020-2024 klart forbedret, med 13,3 millioner som forventet akkumulert underskudd ved utgangen av 2024.

Aktivitetsnivået i 1. tertial har i hvert fall delvis vært preget av Covid-19-situasjonen, som har gjort at mye eksperimentell aktivitet ble kraftig redusert en periode. Hva slags konsekvenser dette får for gjennomføring av prosjekter, progresjon til PhD-studenter etc., er p.t vanskelig å ha et klart bilde av. Faglærerne la i rekordfart om til digital undervisning, men det er bekymring for om studentfracfallet vil vise seg å øke pga. denne ekstraordinære situasjonen.

Ansettelsesprosesser hittil i 2020 har forløpt tilnærmet som normalt, selv om en del nyansatte har startet sin UiO-karriere med hjemmekontor.

2. Vurdering av økonomisk status

Prognosen for basisvirksomheten 2020-2024 er som nevnt klart forbedret, med 13,3 millioner som forventet akkumulert underskudd ved utgangen av 2024. Dette er allikevel relativt dramatiske tall om prognosen slår til. Det er verdt å merke seg at konsekvenser av Covid-19 ikke er hensyntatt i prognosen. Det er svært liten grunn til å anta at resultatet av pandemien vil bli positivt totalt sett for instituttet, hvis man ser på økonomien.

Hovedårsaken til bedret prognose er økte inntekter som følge av varig reduksjon av rammejustering og økte insentivmidler for NFR- og EU-inntekter. Vi har hatt en betydelig reduksjon i personalkostnader. For detaljer her henvises det til dokumentet med kommentarer til økonomirapporten.

Til tross for en forbedret prognose er det altså fortsatt kraftige røde tall ved utgangen av 2024. Mange av de tiltakene vi beskrev i ledelsesvurderingen for 3T 2019-rapporten er fortsatt like relevante.

Alle skjønner at det blir hard kamp om de faste stillingene fremover. Styret har bedt om en oversikt over hvor det "brenner" mest mht. stillingsbehov. Det er i langtidsprognosen 20-24 allerede kuttet i stillinger, og det ligger kun to faste vitenskapelige stillinger inne utover de tre som er lyst ut i 2019, og som enten er avsluttet eller fortsatt er i prosess. Selv om man kuttet disse to stillingene også, vil ikke det være tilstrekkelig til å få

økonomien i balanse. Slike kutt kan også ramme veldig skjevt, siden det er helt tilfeldig hvor den neste avgangen kommer. Dette kan illustreres med situasjonen i Plasma- og romfysikk-seksjonen, hvor tidligere instituttleder Jøran Moen opprinnelig tilhørte. Han skulle egentlig tilbake til seksjonen 1.1.21, men sa opp stillingen som IL fra 1.3.20. Denne seksjonen er da redusert til to faste vitenskapelige stillinger. Det er ikke bærekraftig med tanke på aktiviteten i seksjonen, synliggjort gjennom en nylig innvilget ERC- som gir store inntekter til instituttet i form av insentivmidler. Vi kan isolert sett spare en del millioner ved å la stillingen til Moen stå ubesatt (han har permisjon i fire år), men dette vil være en slags «spare seg til fant»-taktikk gitt at dette miljøet bringer inn så mange prosjekter til instituttet.

Andre konkrete tiltak som enten skal gjennomføres eller kan gjennomføres:

- Krav om at leiestedene forplikter seg til inntjening på teknisk personell med 20 %. Det vil jobbes med en modell for å få dette på plass fra 2020. Ingen miljøer vil få tilført tekniske stillinger fremover uten at man har rimelig sikkerhet for at en gitt stilling er tilknyttet et leiested som har et godt inntektsgrunnlag fra prosjekter.
- I de pågående prosesser med infrastruktuksøknader er det nå et krav fra ledelsens side om at oversikt over behov for arealer og teknisk personell er på plass før en søknad sendes inn. Nøkkelkriteriet her er at vi ikke investerer i utstyr uten å sikre oss at vi har grunnlag for nok ekstern inntjening.
- Kreve at seksjonene får et større ansvar for instituttets økonomi. Dette innebærer at seksjonene må komme opp med strategier for hvordan de har tenkt å øke den eksterne inntjeningen. Her har det i 1. tertial blitt gjort et utmerket arbeid av instituttets dedikerte økonomigruppe med å legge frem data som viser hva seksjonene bidrar til av inntjening på prosjektsiden. Dette gir selvsagt ikke det hele bildet, siden faktorer som studiepoengproduksjon og publiseringer også bidrar, men er uansett til stor hjelp når vi skal snakke om ekstern inntjening med seksjonene.
- Kutte investeringer i leiestedene, og heller bruker frigjorte midler til å dekke fastlønn. Dette er ikke uten videre et godt tiltak, da investeringer i utstyr er en forutsetning for å kunne ta prosjekter. I hvertfall om vi skal fortsette å drive eksperimentell aktivitet.
- Mulige innsparinger på drift:
 - Redusere bruken av innleide gruppelærere (dette er koplet til at vi ønsker å redusere kursporteføljen på masternivå, som vil kunne frigjøre ansattressurser som kan undervise på bachelornivå, og følgelig redusere behovet for å leie inn gruppelærere)
 - Redusere kostnader til eksterne sensorer gjennom at flere muntlige eksamener gjøres vha. Skype. Vi investerer nå en pen sum penger i å oppgradere AV-fasilitetene på møterommet vårt, som skal gjøre det mer attraktivt å gjennomføre eksamener uten at sensor er fysisk til stede, noe som i utgangspunktet er motivert ut fra et klima- og miljøhensyn.

Her får vi (ufrivillige) innsparinger allerede våren 20 grunnet Covid-19, som for eksempel gjør at flere disputaser gjennomføres digitalt uten at opponentene trenger å reise til Oslo.

I 3T 2019-rapporteringen hadde vi også et forslag om å kutte den faste stillingen i administrasjonen knyttet til forskningsstøtte. Hun som hadde stillingen sluttet, og det åpnet en mulighet for å diskutere om stillingen skal videreføres. Dette har vi diskutert, og lander mest sannsynlig på at å fjerne stillingen ikke er noe godt forslag. Skal vi øke den eksterne inntjeningen, så må vi ha et minimum av administrativ støtte rundt prosjektene. SMN har som et eksempel tre forskningskonsulenter i sin stab.

3. Vurdering av vesentlige økonomiske usikkerhetsfaktorer

- Økonomiske konsekvenser av Covid 19 må åpenbart nevnes. Her vil det fremfor alt komme en kostnad knyttet til PhD-studenter som blir forsinket. Vi sparer også en del penger, spesielt knyttet til reiser, så det totale bildet er p.t. uoversiktlig. Flere KD-stillinger fra myndighetene, som del av en «redningspakke», vil bidra positivt.
- Kan det tenkes at KD-bevilgningene fremover kan bli redusert grunnet de enorme kostnadene den norske stat har blitt påført grunnet Covid-19? Dette er spekulasjoner, men like fullt en faktor å ta med i beregningen. Dette kan selvsagt slå andre veien også, ved at det kommer «redningspakker» fra staten; jf. de foran nevnte KD-stillingene som vil komme, men som ikke er fordelt enda.
- Det er fare for økt studentfracfall grunnet Covid-19, og hvis det slår til vil studiepoengproduksjonen gå ned. Nye studenter til høsten og mest sannsynlig fortsatt delvis digital undervisning, blir også et spennende «eksperiment» med tanke på frafall.
- Antallet søknader til Forskningsrådet har også gått ned, og det er også en fare for at kvaliteten går ned fordi påtvungne hjemmekontorløsninger over lang tid for de som søker, neppe har vært ideelt. Dette er riktignok et problem som gjelder alle andre steder også, så ikke sikkert at det fører at til vi får færre prosjekter enn vi ellers ville fått.
- Ny finansieringsmodell er et tilbakevendende tema, og er fortsatt en usikkerhetsfaktor mht. hvordan den slår ut. Det berømte restleddet er vi spesielt spent på hva skjer med.

Dato og signatur leder